

WYPEŁNIA ZDAJĄCY

KOD

--	--	--

PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Miejsce na naklejkę.

Sprawdź, czy kod na naklejce to
M-100.

Jeżeli tak – przyklej naklejkę.
Jeżeli nie – zgłoś to nauczycielowi.

Egzamin maturalny

Formuła 2023

JĘZYK LITEWSKI

Poziom rozszerzony

TEST DIAGNOSTYCZNY

Symbol arkusza

MMLL-R0-**100**-2412

DATA: **9 grudnia 2024 r.**

GODZINA ROZPOCZĘCIA: **14:00**

CZAS TRWANIA: **210 minut**

LICZBA PUNKTÓW DO UZYSKANIA: **35**

**WYPEŁNIA ZESPÓŁ
NADZORUJĄCY**

Uprawnienia zdającego do:

dostosowania
zasad oceniania.

Przed rozpoczęciem pracy z arkuszem egzaminacyjnym

1. Sprawdź, czy nauczyciel przekazał Ci **właściwy arkusz egzaminacyjny**, tj. arkusz we **właściwej formule**, z **właściwego przedmiotu** na **właściwym poziomie**.
2. Jeżeli przekazano Ci **niewłaściwy** arkusz – natychmiast zgłoś to nauczycielowi. Nie rozrywaj banderol.
3. Jeżeli przekazano Ci **właściwy** arkusz – rozerwij banderole po otrzymaniu takiego polecenia od nauczyciela. Zapoznaj się z instrukcją na stronie 2.

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy ten arkusz egzaminacyjny zawiera 15 stron.
Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Na pierwszej stronie oraz na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
3. W wyznaczonym miejscu zapisz numer tematu wybranego do realizacji.
4. Wypracowanie zapisz w miejscu na to przeznaczonym.
5. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
6. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
7. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.
8. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.
9. Możesz korzystać ze słownika języka litewskiego.

Lista lektur obowiązkowych w roku szkolnym 2024/2025

Poziom podstawowy

Martynas Mažvydas, *Katekizmo prasti žodžiai (Knygelės pačios bylo)*;
Mikalojus Daukša, *Postilė (Prakalba į malonųjį skaitytoją)*;
Kristijonas Donelaitis, *Metai, Pasakėčios*;
Motiejus Valančius, *Palangos Juzė*;
Antanas Baranauskas, *Anykščių šilelis, Dainu dainelę*;
Žemaitė, *Petras Kurlmis*;
Vincas Kudirkas, *Laisvos valandos*, wybrane wiersze, w tym: *Tautiška giesmė*;
Maironis, *Pavasario balsai*, wybrane wiersze, w tym: *Kur bėga Šešupė, Mano gimtinė, Aš norėčiau prikelti*;
Keturakis, *Amerika pirtyje*;
Vydūnas, *Tėvynė ir žmogus (iš Septyni šimtmečiai vokiečių ir lietuvių santykių)*;
Vaižgantas, *Dėdės ir dėdienės*;
Šatrijos Ragana, *Irkos tragedija*;
Vincas Krėvė, *Dainavos krašto senų žmonių padavimai*, wybrane podania, w tym: *Daina apie Arą; Raganius, Skirgaila, Bedievis*;
Antanas Vienuolis, *Užkeiktieji vienuoliai, Paskenduolė*;
Ignas Šeinius, *Kuprelis*;
Kazys Binkis, *100 pavasarių*, wybrane wiersze, w tym: *Vėjavaikis, Vokiškas pavasaris*;
Vincas Mykolaitis-Putinas, *Altorių šešėly I d., Margi sakalai, Vergas*;
Jonas Biliūnas, *Liūdna pasaka, Vagis*;
Balys Sruoga, *Dievų miškas*;
Ieva Simonaitytė, *Vilius Karalius*;
Salomėja Nėris, *Diemedžiu žydėsiu, Žvaigždė – jaunystė, Prie didelio kelio*, wybrane wiersze, w tym: *Maironiui, Partizanai miškuos, Prie didelio kelio, Lietuvai*;
Kazys Boruta, *Baltaragio malūnas*;
Ananas Miškinis, *Psalmės*;
Bernardas Brazdžionis, *Poezijos pilnatis*, wybrane wiersze, w tym: *Aš čia – gyva, Šaukiu aš tautą, Ažuolas, Lietuviškam žodžiui, Be motinos tėvynės (Malda)*;
Albinas Žukauskas, *Poringės (iš Rinktiniai raštai II t.)*, wybrane wiersze, w tym: *Bubeliai, Sena troba*;
Iš Juozo Vainos tautosakos rinkinių, *Nuo Punsko iki Seinų I d.*;
Kazys Bradūnas, *Svetimoji duona (skyrius iš rinktinės Prie vieno stalo)*, wybrane wiersze, w tym: *Egzodo poetai, Mane pašaukė žemėje gimti, Be tėvynės*;
Vytautas Mačernis, *Vizijos*;
Justinas Marcinkevičius, *Mindaugas, Mažvydas (Pirma dalis, Epilogas)*; wybrane wiersze, w tym: *O tėviške, Lopšinė gimtinei ir motinai*;
Romualdas Granauskas, *Gyvenimas po klevu*;
Marcelijus Martinaitis, *Kukučio baladės*, wybrane wiersze, w tym: *Kukutis važiuoja pilnu troleibusu, Kukutis nori pamatyti tėvynę*;
Birutė Jonuškaitė, *Rugių laukas*, wybrane opowiadania, w tym: *Velykos*.

Poziom rozszerzony

Vaižgantas, *Nebylys*;
Vincas Mykolaitis-Putinas, *Altorių šešėly*;
Antanas Škėma, *Balta drobulė (14 skyrius)*;
Juozas Aputis, *Šūvis po Marazyno ažuolu*;
Romualdas Granauskas, *Su peteliške ant lūpų*;

Sigitas Geda, *Giesmė apie pasaulio medį*;
Ričardas Gavelis, *Jauno žmogaus memuarai (dvyliktas skyrius)*;
Danutė Kalinauskaitė, *Išregistruoti vaiduoklį*;
Aidas Marčėnas, *Lietaus uždanga, Ars poetica, Dovana*.

Pasirinkite vieną iš pateiktų temų ir parašykite rašinį.

- Jūsų rašinio apimtis turi būti ne mažesnė kaip **350 žodžių**.
- Pasirinktos temos numerį įrašykite langelyje.
- Rašinį rašykite nurodytame lauke. Nerašykite paraštėse.
- Rašinį rašykite lietuviškai.

1 tema (0–35)

Gimtos kalbos reikšmė tautai. Svarstykite interpretuodami ir lygindami pateiktus Aido Marčėno ir Bernardo Brazdžionio eilėraščius.

Aidas Marčėnas

Ars poetica

Pasaulis baigias,
todėl reikia rašyti eilėraščius.

Kas dieną tvirtai pasiryžus,
lyg dirbtum kokį prasmingą,
tik tau vienam suprantamą darbą:
statytum namus, laivą
nykstančiai savo šeimynai,
arba restauruotum šventyklą
numirusios andai religijos.

Reikia rašyti eilėraščius
net ir sekmadieniais, nes
tai yra šventė, tai yra darbas,
prilygstantis kunigo darbui.
Nes pasaulis baigias diena po dienos,
pasaulis baigias netgi sekmadieniais.

Todėl reikia rašyti eilėraščius,
reikia statyti namus, jei juose
ir nebus kam gyventi,
reikia kantriai pamatą rėsti
diena po dienos, nes galas,
jei Dievas numirs anksčiau nei kalba,
ir kalba anksčiau nei pasaulis.

<http://šaltiniai.info>

Bernardas Brazdžionis

Lietuviškam žodžiui

O mūs šventas lietuviškas žodi,
ilgą naktį vergijoje kalėjęs,
ne kaip vergas šiandien pasirodyk,
bet kaip laisvas pavasario vėjas.

Be tavęs daugel kryžkeliuos krito,
tau skambėt mūs padangę apgynę..
Nesulaukė jie tekančio ryto,
bet sulauks Lietuva, jų tėvynė!

Jei tavęs nebekausto sugriuvę
skaudūs pančiai, rakinę lig šiolei,
šauk, vadink tu kiekvieną lietuvį,
šauk kovon nemarion, ne prieš brolių –

šauk į žygį prieš senąjį jungą,
iš kapų kviesk pakilti vaidilą –
apie skaudų likimą ir sunkų
užmirštų mūs dienų teprabyla.

Tepabus mūs krūtinės užmigę,
tepradės mūsų širdys vėl plakti,
ir, išėję į vieškelį žygį,
šviesiu rytu paversim tą naktį!

Piemenėlio dainoj iš pagonių
ir iš staklių seselės trinyčiuos,
ir pilkosios žemelės artojų maldose
tu aidėk iš bažnyčios,

o mūs šventas lietuviškas žodi,
kaip ramunė mūs žemėj pražydęs,
iš gimtųjų viensėdžių ir sodžių
tu skambėk stebuklingas ir didis!

<http://eilerasciai.lt>

2 tema (0–35)

Kokie veiksniai riboja žmogaus pasirinkimus? Svarstykite remdamiesi Gustės Česnaitės straipsnio ištrauka ir pasirinktais lietuvių literatūros tektais.

Gustė Česnaitė

Kiek žmogaus pasirinkimai priklauso nuo jo paties?

Viduramžiai, neretai vadinami tamsiaisiais amžiais, tapatinami su tamsos, stagnacijos bei nežinojimo laikais. Būtent šiuo laikotarpiu manyta, kad žmogus neturi jokios įtakos savo likimui – viską lemia Dievo valia. Renesanso (atgimimo) epochos, priešingai, viena iš pagrindinių idėjų buvo ta, kad žmogus priklauso ne nuo aukštesnės galios, o pats yra savo likimo šeimininkas. Taip manė ir mūsų senoliai: lietuvių liaudies patarlė byloja, kad žmogus yra savo likimo kalvis. Deja, nuo pat žmogaus atsiradimo istorijos žmogaus galimybę savarankiškai pasirinkti gyvenimo kelią, veikti pagal savo nuostatas ir idėjas riboja daugybė veiksnių, pavyzdžiui, situacija šalyje (tremtys, kova už laisvę). Dabar šiuolaikinio žmogaus sprendimams ypač didelę įtaką daro aplinkinių požiūris, skatinantis paklusti visuotinai

pripažintoms normoms. Verta svarstyti, kiek asmens sprendimai priklauso nuo jo paties ir kas dar nulemia žmogaus pasirinkimus.

Visų pirma, žmogaus laisvę rinktį riboja aplinkinių nuostatos. Baimė būti atstumtam bei nesuprastam yra visiškai natūrali jausena, nesvetima kiekvienam žmogui. Žodžio ir minties laisvę dažnai nulemia visuomenėje nusistovėjusių normų pažeidimą, o tai dažnai pasmerkia žmogų visuotiniam nepripažinimui. Būtent dėl šios priežasties, siekiant išvengti aplinkinių nepritarimo, asmuo kartais nusprendžia taip, kad pasirinkimas būtų priimtinas kitiems, o ne sau. Ši tema gvildinama ir XX a. realizmo srovės atstovo V. Mykoliaičio-Putino kūryboje. [...] Iš V. Mykoliaičio-Putino vaikystės išlieka atsiminimai apie griežtą tėvą, pamaldžią motiną, kurie skatino sūnų tapti kunigu, vėliau rašytojas, taip pat kaip ir pagrindinis romano veikėjas, nuo kunigystės nutolsta. Aplinkinių veikiamo žmogaus dvasinis pasaulis atskleidžiamas ir romane „Altorių šešėly“. Geležinė tėvo valia ir tylus motinos noras buvo viena iš pagrindinių priežasčių, nulėmusių Liudo Vasario apsisprendimą stoti į kunigų seminariją. Mokydamasis seminarijoje Liudas pamažu suvokia, kad jo ypatingas dvasios polėkis, poeto prigimtis ir talentas yra nesuderinami su kunigų luomu, tačiau mintis apie pasitraukimą iš kunigystės atrodo bauginanti. Pagrindinis romano herojus galvoja apie tėvų reakciją, nusivylimą, prisimena mylimą religingą motiną ir nenori jos įskaudinti. Taip pat nuo lemiamo pasirinkimo atgraso ir būsima visuomenės narių reakcija į apostazės aktą, kuris tuo metu buvo tikras tabu. Bet toks aplinkinių požiūrio sureikšminimas ypač akivaizdus ir šiandien. Deja, gyvename visuomenėje, kurioje paplitusi populiarioji kultūra, o įvaizdis reiškia viską. Žymus antikvos poetas yra pasakęs: „Labai aukštus kalnus tranko žaibai. Tai reiškia, kad išskirtinės asmenybės gyvenime turi įveikti daug iššūkių ir kliūčių, kurias gali sukelti aplinkinių pavydas, visuomenės konformizmas.“

Liudas Vasaris vis dėlto ryžtasi mesti kunigystę, nepaisydamas tėvų nusivylimo ir visuomenės pasmerkimo. Vadinas, aplinkinių požiūris, nuostatos, vertybės gali riboti žmogaus pasirinkimo laisvę, tačiau prigimties pažaboti neįmanoma – lemtingus sprendimus žmogus dažniausiai priima vadovaudamasis savo proto ir širdies balsu.

Taip pat labai svarbu paminėti, jog asmens sprendimus nulemia ne tik išoriniai veiksniai, bet ir vidiniai prieštaravimai, pavyzdžiui, juntamas atsakomybės jausmas. Juk nuo pat gimimo žmogus gyvena ne vienas – jis priklauso žmonių bendruomenei. Žmogaus, kaip visuomenės ar šeimos nario, statusas įpareigoja jį atlikti tam tikras pareigas, todėl juntama atsakomybė dėl šeimos, valstybės.

Atsakomybės dėl šeimos gerovės tema atsispindi XIX-XX a. neoromantizmo srovės atstovo Vaižganto apysakoje „Dėdės ir dėdienės“. [...] Mykoliukas, jaunesnysis Šiukštų šeimos sūnus, broliui apsikrovus vaikais“ pamažu tampa šeimos dėde. [...] Mykolo Šiukštos gyvenimą apsunkina neteisybės jausmas – baigęs darbą dvare dirba pas brolių, tačiau juk jis nekaltas, kad brolis pirmas vedė ir susilaukė vaikų. Vis dėlto apleisti šeimos Mykoliukas nesiruošia – mintis apie tai, kad jam išėjus mažiukai taps elgetomis, o brolis „medsargiu“ ar „laukabėgiu“, jam kėlė siaubą. Mykoliukas jautėsi atsakingas už brolio šeimos gerovę, todėl nusprendžia negriauti broliui gyvenimo ir padėti, kol vaikai paaugs. [...]

Apibendrinant reikia pasakyti, kad žmogaus galimybė rinktis gyventi pagal savo nuostatas ne visuomet įmanoma, nes pasirinkimo laisvę gali riboti išoriniai veiksniai, pavyzdžiui, aplinkinių reakcija, kuri neretai užkerta kelią priimti tokius sprendimus, kurių norime patys. Taip pat lemiamos įtakos žmogaus pasirinkimams gali turėti ir įsipareigojimai, juntama atsakomybė, kuri kartais skatina pasirinkti kitą labui, pamirštant savo poreikius.

<http://vakaruekspresas.lt>

Tabele wypełnia egzaminator!

1.	Spełnienie formalnych warunków polecenia	Jeżeli 0 pkt – wskaż powód.		
		0	1	
		Brak lektury obowiązkowej.	Nie dotyczy problemu.	Nie jest wypowiedzią argumentacyjną.

2.	Kompetencje literackie i kulturowe	0	1	2	3	4	5	6	7	8	Liczba błędów rzeczowych	OGÓŁEM KLİK
		9	10	11	12	13	14	15	16			

3a	Struktura wypowiedzi	0	1	2	3
		G	F	E	C

3b	Spójność wypowiedzi	Liczba błędów w spójności	0	1	2	3

3c	Styl wypowiedzi	0	1
-----------	------------------------	----------	----------

4a	Zakres i poprawność środków językowych	Liczba błędów językowych	0	1	2	3	4	5	6	7										
			3 H	3 G	3 F	2 H	2 G	1 H	3 E	2 F	1 G	3 D	2 E	1 F	3 C	2 D	1 E	3 A	2 B	1 C

4b	Poprawność ortograficzna	Liczba błędów ortograficznych	0	1	2

4c	Poprawność interpunkcyjna	Liczba błędów interpunkcyjnych	0	1	2

Łączna liczba punktów:

BRUDNOPIS (*nie podlega ocenie*)

JĘZYK LITEWSKI

Poziom rozszerzony
Formuła 2023

JĘZYK LITEWSKI

Poziom rozszerzony
Formuła 2023

JĘZYK LITEWSKI

Poziom rozszerzony
Formuła 2023

